

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobkyně: **SIKO KOUPELNY a. s.**, IČO: 26065801
se sídlem Skorkovská 1310, Praha 9 – Kyje
zastoupená společností GT Tax a. s.,
se sídlem Pujmanové 1753/10a, Praha 4 – Nusle

proti

žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
se sídlem Masarykova 427/31, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2021, č. j. 10614/21/5200-11431-706481,
a ze dne 26. 3. 2021, č. j. 10581/21/5200-11431-706481

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Specializovaný finanční úřad (dále jen „správce daně“) dodatečným platebním výměrem ze dne 11. 3. 2020, č. j. 48658/20/4200-11771-203936, doměřil žalobkyni daň z příjmů právnických osob za zdaňovací období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 vyšší o částku 13 699 000 Kč a současně žalobkyni uložil povinnost uhradit penále ve výši 20 % z částky dodatečně doměřené daně ve výši 2 739 800 Kč (dále jen „dodatečný platební výměr za rok 2013“). Dodatečným platebním výměrem ze dne 11. 3. 2020, č. j. 48665/20/4200-11771-203936, správce daně doměřil žalobkyni daň z příjmu právnických osob za zdaňovací období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 vyšší o částku 11 637 000 Kč a současně žalobkyni uložil povinnost uhradit penále ve výši 20 % z částky dodatečně doměřené daně ve výši 2 327 500 Kč (dále jen „dodatečný platební výměr za rok 2014“). Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 3. 2021, č. j. 10614/21/5200-11431-706481, odvolání žalobkyně zamítl a dodatečný platební výměr za rok 2013 potvrdil. Rozhodnutím ze dne 26. 3. 2020, č. j. 10581/21/5200-11431-706481, žalovaný změnil dodatečný platební výměr za rok 2014 tak, že vypustil část týkající se žalobkyni uložené povinnosti uhradit penále ve výši 2 739 800 Kč a ve zbylé části ponechal dodatečný platební výměr za rok 2014 beze změny. Proti oběma těmto rozhodnutím žalovaného brojí žalobkyně podanou žalobou.
2. Správce daně zahájil dne 11. 5. 2017 daňovou kontrolu na daň z příjmu právnických osob za zdaňovací období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 a od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014. Předmětem šetření správce daně bylo mimo jiné i prověření emise korunových dluhopisů vydaných dne 1. 10. 2012 a s nimi související daňové uplatnění nákladových úroků. V průběhu šetření vznikly správci daně pochybnosti o tom, jaký byl důvod emise korunových dluhopisů. Vzhledem k tomu, že pochybnosti správce daně nebyly v tomto ohledu odstraněny, vydal správce daně odvoláním napadené dodatečné platební výměry s odůvodněním, že vyčíslené daňové úroky související s emisemi a upsáním korunových dluhopisů nelze uznat jako daňově účinné náklady ve smyslu § 24 odst. 1 zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“). Žalovaný v návaznosti na podané odvolání přezkoumal rozhodnutí správce daně a dospěl k odlišnému právnímu názoru, že se ze strany žalobkyně jedná o zneužití práva, kdy cílem emise dluhopisů bylo získání neoprávněné daňové výhody.

II. Obsah žaloby, vyjádření žalovaného a následující podání

3. Pro přehlednost uvede Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) jednotlivé námitky v samostatných kapitolách, ve kterých i shrne vyjádření žalovaného a všechna následující podání k daným námitkám. Městský soud předesílá, že s ohledem na rozsáhlost žalobní argumentace níže vymezuje pouze ve stručnosti okruhy žalobních námitek a jejich základní smysl.

II. A Námitka nenaplnění podmínek pro aplikaci principu zákazu zneužití práva

4. Žalobkyně namítá, že v posuzované věci nedošlo k naplnění objektivního a subjektivního kritéria zneužití práva a že správci daně předložila relevantní ekonomické důvody, které ji vedly k provedení transakcí, což potvrdil rovněž znalecký posudek znaleckého ústavu v oboru ekonomika. Z uvedeného důvodu ke zneužití práva ze strany žalobkyně nedošlo,

neboť nebyla naplněna podmínka, že hlavním (jediným) důvodem těchto transakcí bylo získání daňového zvýhodnění. Žalobkyně rozsáhle zopakovala ekonomickou podstatu jednotlivých transakcí a má za to, že žalovaný tuto podstatu v napadených rozhodnutích zjevně nesprávně pochopil a vyhodnotil. Žalobkyně dále obsáhle popsala, z jakých důvodů měly provedené transakce racionální ekonomické a jiné důvody, zejména pak ve vztahu k mezigenerační výměně na akcionářské a manažerské úrovni žalobkyně za účelem zajištění její další úspěšné existence a rozvoje po postupném odchodu její zakladatelky Ing. J. V. tak, aby jednak nastupující generace v podobě potomků Ing. J. V. nezískala žalobkyni pouze darem, ale za obvyklých tržních podmínek, a dále, aby si Ing. J. V. zachovala vliv nad žalobkyní pro případ nesprávného obchodního vedení ze strany nastupující generace. Ing. J. V. totiž mohla prostřednictvím vlastnictví dluhopisů ovlivňovat nejzásadnější manažerská rozhodnutí činěná představenstvem žalobkyně i poté, co již od roku 2015 nevykonávala funkci generální ředitelky žalobkyně. Žalobkyně poukazuje na skutečnost, že společnost SALVETON a. s., IČO: 28075285, byla explicitně založena právě pro budoucí mezigenerační výměnu na akcionářských a manažerských pozicích žalobkyně, a to již v roce 2007, přičemž Ing. J. V. se od této doby na uvedený mezigenerační transfer připravovala absolvováním odborných seminářů a konzultací s odbornými osobami a společnostmi. Hlavním cílem provedených transakcí proto rozhodně nebylo získání daňových výhod v rozporu s účelem a smyslem zákona. Úspěšnou generační výměnou žalobkyně zvýšila své tržby z částky 2,1 mld. Kč v roce 2012 na částku 2,9 mld. Kč v roce 2018 a jedná se tedy o zcela zásadní navýšení zdanitelných příjmů žalobkyně. Dluhopisy byly v celé restrukturalizaci nejhodnějším nástrojem, který mohla žalobkyně a její majoritní akcionář v roce 2012 s péčí řádného hospodáře pro jeho ekonomické a právní vlastnosti využít. Bylo pouze na Ing. J. V., aby sama rozhodla o způsobu provedení generační výměny na akcionářské a manažerské úrovni a jakým způsobem bude financována související výplata podílu na zisku žalobkyně. Žalobkyně s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2008, č. j. 7 Afs 55/2006-122, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2012, č. j. 5 Afs 75/2011-57, uvádí, že žalovaný postupoval v rozporu s touto judikaturou, když nezpochybňuje racionální ekonomický důvod provedené restrukturalizace, ale zpochybňuje způsob provedených transakcí, jaký žalobkyně zvolila. Dluhopisy emitované v roce 2012 a upsané Ing. J. V. jednoznačně reprezentují pro žalobkyni externí zdroj financování, jež umožnil žalobkyni realizovat výplatu dividend bez toho, aby byla ohrožena majetková podstata samotné žalobkyně. Rozhodnutí žalobkyně a Ing. J. V. o financování výplaty dividend pomocí dluhopisů bylo zároveň nanejvýš ekonomicky racionální, neboť bylo spojeno s nejnižší mírou nákladů. Žalobkyně odmítá závěry žalovaného, když tento doměřuje žalobkyni daň z příjmů právnických osob jen z toho důvodu, že pro financování výplaty dividend použila tzv. korunové dluhopisy, jejichž vlastníkem byla Ing. J. V. Žalobkyně konstatuje, že z pohledu výše základu daně z příjmů právnických osob není rozhodující, zda je výplata podílu na zisku financována emisí dluhopisů nebo přijetím bankovního úvěru, neboť v obou případech se jedná o cizí a externí zdroj financování, z nichž vznikají úrokové náklady. Žalobkyně dále zdůraznila, že úroky z dluhopisů podléhají dani z příjmů a žalobkyně tyto úroky zdaňovala v souladu se zákonem o daních z příjmů při využití technického postupu zaokrouhlování příjmů z cenných papírů dle § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů. Žalobkyně v průběhu daňové kontroly vysvětlila, z jakého důvodu zvolila cizí kapitál ve formě dluhopisů vydaných za jí zvolených emisních podmínek. Je plně v dispozici každého daňového subjektu

rozhodnout, jakou formu cizího kapitálu pro své financování vybere, přičemž se jedná o zcela legitimní rozhodnutí, zvolila-li si žalobkyně cizí kapitál ve formě dluhopisů.

5. Žalobkyně dále nerozumí tomu, z jakého důvodu žalovaný považuje úhradu zápočtem za nestandardní skutečnost, když i dle výkladu Nejvyššího správního soudu je započtení vzájemných pohledávek postaveno na roveň finanční úhradě. Žalobkyně nikdy nezastírala, že jsou dluhopisy spojeny s výhodnějším daňovým režimem platným pro dluhopisy emitované do konce roku 2012, nicméně tento výhodnější režim nebyl nikdy primárním ani jedním z hlavních motivů celé restrukturalizace.
6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 13. 7. 2021 předně uvedl, že v posuzované věci není sporu o tom, že žalobkyně postupovala formálně v souladu se zákonem. Sporné je, zda proběhlé operace měly ekonomické ratio nebo byly nastoleny „uměle“ s cílem získat daňové zvýhodnění. Žalovaný v podrobnostech odkazuje na napadená rozhodnutí a shrnuje, že na základě nesporných skutkových zjištění především s ohledem na časovou posloupnost provedených transakcí, podmínky transakcí ve vazbě na osoby do ní zapojené a činěné kroky přijatých rozhodnutí nelze na jednotlivé kroky nahlížet odděleně, naopak lze mít za to, že provedené kroky se u jednotlivých transakcí navzájem doplňují a vzniklá struktura, resp. uměle vytvořená struktura, dává neoprávněnou možnost daňového zvýhodnění. Rozhodnutí o výplatě podílu na zisku žalobkyně, na jehož úhradu byla použita právě emise dluhopisů (upsaných Ing. V.), bylo bezpodmínečně nutným krokem k tomu, aby byly vytvořeny takové vzájemné pohledávky zúčastněných osob, které byly předmětem zápočtu v rámci tzv. trojstranného ujednání, kdy hlavním výsledkem bylo daňové zvýhodnění ve formě nákladových dluhopisových úroků, které jdou k tíži žalobkyně. Jednotlivými kroky došlo k vytvoření takové struktury, ve které ve výsledku nedošlo k žádnému finančnímu toku a k získání dalších finančních prostředků od nových investorů, přitom primárním smyslem emise dluhopisů je právě získání externích finančních prostředků. V konání žalobkyně lze spatřovat a identifikovat objektivní i subjektivní složky zneužití práva, kdy emise dluhopisů a z ní vyplývající úrokový náklad v horizontu 20 let zatížil žalobkyni nezanedbatelnou částkou ve výši cca 1 300 000 000 Kč. Objektivní kritérium zneužití práva představuje v posuzované věci souhrn popsanych nestandardních okolností uvedených pod bodem 97., resp. 104. napadených rozhodnutí. Subjektivní kritérium je pak nutno spatřovat v tom, že obchodní struktura byla umožněna právě z důvodu propojenosti osob, kdy transakce byla nastavena personálně propojenou osobou, přičemž stejná osoba rozhodla jak o emisi korunových dluhopisů, tak o osobě upisovatele, a rovněž pak i o prodeji akcií a výplatě dividend. Jedna a tatáž osoba měla prokazatelně z titulu svých práv a své funkce jednoznačný a jediný vliv na veškeré rozhodování a učiněné kroky v nyní posuzované věci. Žalovaný shrnuje, že v nastavení transakcí je možné ze všech indicií dovodit, že korunové dluhopisy byly vydány bez ekonomického opodstatnění. Vydání korunových dluhopisů a jejich následné upsání Ing. V. nespočívalo v rozporu s daňovou legislativou, ale bylo v rozporu se smyslem a účelem samotného práva a docházelo tímto nastavením k daňové optimalizaci. Získání finančních prostředků nebylo hlavním smyslem vydání dluhopisů, když ani žádné finanční prostředky získány nebyly a převažujícím účelem nastavené situace bylo zatížení daňového subjektu nákladovými úroky s následným nezdaněním vyplácených úroků upisovateli.
7. V replice k podanému vyjádření žalovaného žalobkyně opakovaně zdůraznila jasný ekonomický cíl v podobě změny akcionářské a manažerské struktury žalobkyně v rámci

generační výměny a změny struktury financování aktiv žalobkyně snížením vlastního kapitálu se současným zvýšením cizího kapitálu se zapojením dluhopisů. Žalobkyně dále uvedla, že žalovaný hodnotil pouze formální přístup žalobkyně a Ing. V. v rámci restrukturalizace žalobkyně, a nikoliv ekonomickou podstatu celého procesu, který byl završen odstoupením Ing. V. z řídicí funkce žalobkyně a postupným omezováním majetkového vlivu Ing. V. v žalobkyni. Žalobkyně postupovala při změně akcionářské struktury v souladu s obvyklou praxí a společnost SALVETON a. s. byla za účelem generační výměny a nového holdingu založena již v roce 2007, tudíž se nejednalo o jakoukoliv „ad hoc“ akci spuštěnou pouze za účelem využití korunových dluhopisů. Vzájemný zápočet pohledávek byl pak nejlevnější, nejrychlejší a nejjednodušší způsob splnění jednotlivých pohledávek, přičemž ke stejnému stavu by došlo při čerpání bankovního nebo nebankovního úvěru na výplatu podílu na zisku pouze s tím rozdílem, že úrokové výdaje by byly pravděpodobně mnohem vyšší než v případě dluhopisů. Iracionalita namítaná žalovaným vychází jen z toho, že žalobkyně využila korunové dluhopisy s výhodným způsobem zdanění vlivem zaokrouhlování vypočtené srážkové daně. Žalobkyně dále uvedla, že primárním smyslem emise dluhopisů nemusí být jen získání finančních prostředků, jak mylně tvrdí žalovaný, ale dluhopisy mohou být emitovány s cílem uhradit jimi jiný již existující splatný nebo nesplatný závazek, tj. nahradit starý závazek novým. Žalobkyně konstatovala, že vznik úrokových nákladů z emitovaných dluhopisů nemůže v žádném případě představovat pro žalobkyni daňovou výhodu, když obdobný úrokový náklad by žalobkyni vznikl při využití jakéhokoliv cizího zdroje financování využitého k úhradě závazku z titulu výplaty podílu na nerozděleném zisku. To vše bez ohledu na to, zda by byl takový podíl na zisku vyplacen Ing. V. nebo společnosti SALVETON a. s., neboť žalobkyně nedisponovala dostatečnou výší volných finančních prostředků. Žalobkyně zdůraznila, že žalovaný uvádí uzavřená právní jednání spojenými osobami současně jako objektivní a subjektivní kritérium domnělého zneužití práva. Žalobkyně je však toho názoru, že žalovaný neidentifikoval žádné subjektivní složky zneužití práva, proto opakuje svá chybná zjištění uvedená jako objektivní složky domnělého zneužití práva. Kromě toho zbývající objektivní složky zjištěné žalovaným jsou formalistické (datum vydání dluhopisů, neuvedení důvodu emise), případně v souladu s běžnou praxí (úhrada závazku zápočtem, logický sled jednotlivých kroků restrukturalizace) nebo jsou logické (započtením závazku nemůže dojít k získání peněžních prostředků). Co se týče změny právního názoru, tuto považuje žalobkyně za velmi překvapivou s ohledem na dlouhodobou aplikaci konceptu zneužití práva finanční správou a dle žalobkyně změnil žalovaný právní názor účelově cca 1,5 měsíce před uplynutím prekluzivní lhůty pro stanovení daně z příjmu právnických osob, když usoudil, že dosavadní argumentace správce daně by nemohla v souladu s platnými právními předpisy a judikaturou obstát při případném soudním řízení. Žalovaný i správce daně soustavně ignorují účetní zachycení všech transakcí spojených s emisí dluhopisů a snížením vlastního kapitálu, když tyto zřetelně prokazují ekonomické důvody. V dalším žalobkyně setrvala na svých námitkách již obsažených v podané žalobě.

II. B Námitka neunesení důkazního břemene žalovaným, neprovedení žalobkyní předložených důkazních prostředků a porušení práva na spravedlivý proces

8. Žalobkyně namítá, že unesla své důkazní břemeno, když prokázala, že její chování a veškeré prováděné související transakce měly racionální ekonomický důvod. Naproti tomu žalovaný své důkazní břemeno ohledně tvrzeného zneužití práva ze strany

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

žalobkyně neunesl, přestože toto břemeno tíží pouze a výlučně žalovaného, jak vyplývá z žalobkyní předestřené shrnutí současné právní úpravy institutu zneužití práva a jeho konceptu platného před novelou daňového řádu, a zcela nepřipustně se dopustil hodnocení podnikatelské strategie žalobkyně, čímž narušil její legitimní očekávání. Žalovaný své důkazní břemeno ani unést nemohl, neboť jeho závěr o zneužití práva je v rozporu s faktickým stavem, jakož i doloženými důkazními prostředky. Žalobkyně namítá, že žalovaný zneužití práva neprokazoval, ale pouze vyjadřoval své úvahy, což je patrné např. z bodu 63 seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvy k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, a i z napadených rozhodnutí. Žalovaný je povinen své tvrzení prokázat, podložit relevantními důkazními prostředky a správní úvahou, což neučinil. Žalovaný prezentuje svá subjektivní nepodložená tvrzení, kdy např. tvrdí nestandardní objektivní okolnosti, aniž by jakkoliv prokázal a zdůvodnil, proč tyto jako nestandardní hodnotí a co je dle jeho názoru „standardní“, přičemž právě těmito skutečnostmi zdůvodňuje zneužití práva. Správce daně netvrdil jako důvod doměření daně z příjmů právnických osob zneužití práva, tudíž dokazování v tomto směru nevedl. Žalovaný pak dospěl k odlišnému právnímu názoru v podobě zneužití práva, nicméně ani žalovaný v tomto směru nevedl žádné dokazování, proto je argumentace žalovaného nepřezkoumatelná pro nedostatek odůvodnění.

9. Žalobkyně dále namítá, že žalovaný účelově odmítá žalobkyní předložené důkazní prostředky, a to i tak zásadní, jako jsou svědecké výpovědi a znalecký posudek. Žalobkyně předložila k důkazu v rámci vyjádření k seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvy k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, znalecký posudek č. 79-5181/2021 zpracovaný znaleckým ústavem společností Equity Solutions Appraisals s. r. o., jehož předmětem bylo zhodnocení ekonomické racionality kroků provedených žalobkyní při generační výměně jejich akcionářů. Přestože předložený znalecký posudek prokázal racionalitu a ekonomickou podstatu provedených transakcí se zapojením dluhopisů, žalovaný znalecký posudek odmítl, výslech znalce neprovedl a žádné další doplňující dotazy či požadavky na upřesnění či doplnění nevznesl. S odmítnutím znaleckého posudku žalovaným žalobkyně nesouhlasí a považuje jej za nezákonný a účelový. Ohledně navrhovaných svědeckých výpovědí Ing. M. V. (současná finanční ředitelka žalobkyně), Ing. et Ing. T. K. (ekonomický poradce Ing. J. V.), Ing. P. L. a Ing. R. Š., LL.M. žalobkyně uvádí, že tito mohli vysvětlit a vyjádřit se ke skutečnostem podstatným a rozhodným pro správné posouzení ekonomické podstaty provedených transakcí se zapojením dluhopisů. Žalovaný však tyto svědecké výpovědi pro nadbytečnost odmítl, kdy skutečným důvodem odmítnutí uvedených důkazních prostředků byla blížící se prekluze. Blížící se prekluze pak byla i důvodem pro nevyhovění žádosti žalobkyně o prodloužení lhůty pro vyjádření se k seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvy k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, kdy tuto lhůtu žalovaný prodloužil o zákonné minimum tedy 15 dní. Takovým postupem žalovaného došlo k porušení práva na spravedlivý proces, když v důsledku přehodnocení právního názoru žalovaného oproti názoru správce daně na samém konci prekluzivní lhůty žalovaný fakticky upřel žalobkyni právo na obranu. Žalobkyně má za to, že postup žalovaného byl v rozporu se základními zásadami řádné správy daní a že krátil žalobkyni na jejím zákonném právu na obranu proti závěrům žalovaného. V uvedeném žalobkyni utvrdila i extrémní rychlost vydání obou napadených rozhodnutí, kdy po odmítnutí

důkazních prostředků vydal žalovaný napadená rozhodnutí jen tři dny poté. Žalobkyně nezpochybnuje právo žalovaného na změnu právního názoru oproti právnímu názoru správce daně, nicméně s ohledem na skutečnost, že tak žalovaný učinil až na samém konci prekluzivní lhůty, bylo zcela evidentní, že reálně nemůže provést doplnění dokazování navržené žalobkyní a veškeré návrhy na doplnění dokazování musí pouze účelově odmítnout. Žalobkyně s odkazem na náleží Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. III. ÚS 2096/07 konstatuje, že v posuzované věci byl zákonný postup dodržen pouze formálně.

10. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 13. 7. 2021 uvedl, že může dospět k odlišnému právnímu názoru než správce daně, a to i bez toho, aby byly provedeny další nové důkazy, tedy při posouzení stejného skutkového stavu a stejných důkazních prostředků. Skutečnost, že správní orgán určitý důkaz neprovedl, neznamená, že postupoval nezákonně, neboť správní orgán zásadně nemá povinnost vyhovět všem důkazním návrhům daňového subjektu. Žalovaný postupoval ve smyslu platných právních předpisů, kdy relevantní důkazní prostředky navrhované žalobkyní provedl a odmítl-li jejich provedení, pak tento krok odpovídajícím způsobem odůvodnil. Žalovaný v této souvislosti odkazuje na body 125. – 138. a 161. – 212., resp. 132. – 145. a 176. – 226. napadených rozhodnutí s tím, že právo na spravedlivý proces nelze vykládat tak, že jde o právo jednotlivce na vyhovění jeho návrhu či na rozhodnutí v jeho prospěch. Žalovaný má za to, že i bez provedení některých důkazů (výslechu navržených svědků) z množství konkrétních zjištění správce daně jasně vyplývá, že emise dluhopisů a jejich upsání pouze Ing. V. nemělo v nastavené struktuře žádné ekonomické opodstatnění, že nastavení šetřené transakce je v rozporu se smyslem a účelem samotného práva a vykazuje znaky zneužití práva, když popsáním konáním došlo k neodůvodněnému navýšení základu daně. I kdyby navržení svědci potvrdili, že jednali s Ing. V. o možnosti neštetit rodinný podnik a zachovat jeho činnost pro další generace, skutečnost, že emise dluhopisů byla součástí uměle nastavené struktury a Ing. V. byla jediným upisovatelem dluhopisů a byla osobou, která rozhodla o takto nastavené transakci, by na situaci a závěru žalovaného ničeho nezměnila. Ke znaleckému posudku č. 79-5181/2021 zpracovanému společností Equit Solution Appraisals s. r. o. žalovaný uvádí, že tento neobsahuje náležitosti dle § 127 a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 30. 6. 2021 (dále jen „občanský soudní řád“), konkrétně neobsahuje klauzuli o tom, že si je znalec vědom následku vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Znalecký posudek předložený žalobkyní tak má kvalitu listinného důkazu, a to soukromé listiny, proto žalovaný hodnotil znalecký posudek stejně jako ostatní listinné podklady předložené žalobkyní (viz body 195. – 203., resp. 209. – 217. napadených rozhodnutí). V této souvislosti žalovaný dále uvedl, že má k posuzování otázek stran ekonomické racionality a relevance transakce odbornou erudici a je schopen a oprávněn tyto otázky na základě zjištěného skutkového stavu sám hodnotit a právně posoudit, zda ke zneužití práva došlo či nikoliv. Kontrola účetnictví a ostatních povinností daňových subjektů podle příslušných právních předpisů spadá pod zákonem vymezené pravomoci a působnosti finanční správy při správě daní. Co se týče námitky ohledně krátké lhůty k vyjádření se k seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvy k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, žalovaný uvedl, že postupoval zcela v souladu s § 115 daňového řádu, kdy lhůta v tomto případě nesmí být delší než 15 dnů, přičemž ji však lze prodloužit. Žalovaný lhůtu na žádost žalobkyně prodloužil o dalších 15 dní a vzhledem k tomu, že nedošlo v rámci odvolacího řízení k novým skutkovým zjištěním,

žalovaný rovněž vycházel při svém hodnocení ze spisového materiálu, s nímž byla žalobkyně plně seznámena, a v rámci odvolacího řízení nebyl spis nikterak doplňován, považuje žalovaný stanovenou lhůtu za adekvátní. Za nedůvodnou pak považuje žalovaný námitku žalobkyně, že měla být o neprovedení navržených důkazů seznámena, a nikoliv pouze informována formou sdělení. Povinnost stanovenou v § 115 odst. 2 daňového řádu žalovaný splnil zasláním seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvy k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, v němž byla žalobkyni poskytnuta možnost vyjádřit se ke zjištěným skutečnostem, a čehož žalobkyně využila. Za situace, kdy žalovaný v reakci na vyjádření žalobkyně nepřikročil k doplnění dokazování a ani nezměnil své dosavadní právní hodnocení, neměl povinnost o této skutečnosti žalobkyni vyrozumívát či ji znovu zasílat seznámení se zjištěnými skutečnostmi. S návrhy a námitkami žalobkyně uvedenými ve vyjádření se pak žalovaný zcela legitimně vypořádal v napadených rozhodnutích.

II. C Rozsudek OKD

11. Žalobkyně předložila analýzu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009-98, č. 2070/2010 Sb. NSS (dále jen „rozsudek OKD“), na níž poukazovala již v rámci daňové kontroly a odvolacího řízení, a uvedla, že ačkoliv předmětem sporu mezi účastníky již není daňová uznatelnost úroků, žalobkyně se domnívá, že rozsudek OKD je důležitý i pro účely hodnocení údajného zneužití práva. Z odůvodnění napadených rozhodnutí je patrné, že žalovaný zcela ignoroval podstatnou část odvolání žalobkyně věnovanou analýze uvedeného rozsudku OKD a jeho aplikovatelnosti na situaci žalobkyně. Z žalobkyní provedené analýzy rozsudku OKD však zcela jednoznačně vyplývá, že situace společnosti OKD a žalobkyně jsou naprosto stejné, dividendy společnosti OKD byly vyplaceny v rámci širší reorganizace jejích akcionářských struktur a byly použity na financování akvizice společnosti OKD (obdobně jako u žalobkyně) jejich novými akcionáři, a výplatou jejích dividend nevykazovala žádné jiné signifikantní podnikatelské aktivity. Žalovaný porušil základní zásady daňového řízení dle daňového řádu a postupoval tak v rámci odvolacího řízení nezákonně, když hrubě porušil objektivní hodnocení důkazních prostředků a nepřihlížel ke všemu, co při správě daní vyšlo najevo.
12. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 13. 7. 2021 uvedl, že rozsudek OKD není na uvedený případ přílehlavý a bez dalšího aplikovatelný, proto je argumentace žalobkyně v tomto případě irelevantní. Důvodem pro nemožnost přihlídnout k tomuto rozsudku je odlišnost ve vytvoření umělých transakcí umožňujících uhradit, resp. započíst vzniklé závazky u obchodních operací prováděných mezi spojenými osobami. Nadto i Nejvyšší správní soud v rozsudku OKD neopomněl zdůraznit, že jeho závěry v něm uvedené o úrocích a jiných nákladech důvodně vynaložených obchodní společností v souvislosti s financováním výplaty podílu na zisku (dividendy) společníkům (akcionářům) platí za předpokladu, bylo-li o této výplatě rozhodnuto v souladu s obchodním zákoníkem a dalšími právními předpisy a jedná se tedy o existující závazek společností vůči jejím společníkům. Dále kasační soud uvedl, že „při posuzování, zda lze takové náklady považovat za daňově uznatelné, je nutno vždy zohlednit skutečnou ekonomickou podstatu právních vztahů, s nimiž dané výdaje souvisejí.“ I Nejvyšší správní soud připustil, že je nutno postupovat v souladu se zákonem, a možno dovodit, že i „dobrými mravy“ a vždy prokázat ekonomickou racionalitu daňově uplatněných nákladů vzniklých z titulu podnikatelské činnosti. Ekonomická racionalita nesmí být podle žalovaného pouze

předstírána, ale musí skutečně existovat, přičemž při posuzování ekonomické racionality chování účastníků uvedených transakcí (smluvních vztahů) je nezbytné se zabývat komplexně veškerými skutkovými okolnostmi, tedy i chováním subjektů, neboť pouze takto je možné posoudit, co bylo cílem nastavené transakce. V případě žalobkyně bylo prokázáno, že jediným zjištěným ekonomicky racionálním cílem posuzovaných smluvních vztahů a nastavené struktury bylo dosažení daňové výhody, kdy právě zjištěné zneužití práva spočívá v úmyslně zvoleném jednání, kterým se nic nezastírá a kdy vůle žalobkyně je plně v souladu s jejím projevem.

III. Ústní jednání

13. Na ústním jednání dne 20. 3. 2024 žalobkyně zopakovala skutečnosti uvedené v žalobě, přičemž zdůraznila, že cílem uskutečněných transakcí zahrnujících mimo jiné transakci, jež je předmětem tohoto řízení, bylo uskutečnění generační obměny při souběžném zachování podnikatelské aktivity žalobkyně. Emise dluhopisů byla prostředkem nikoli cílem jednání žalobkyně. Plánovaného cíle žalobkyně bylo dosaženo, když generační výměna byla úspěšně dokončena a současně žalobkyně zásadním způsobem zvýšila své tržby. V podrobnostech žalobkyně odkázala na žalobu. Žalovaný setrval na svém stanovisku a odkázal na své písemné vyjádření v žalobě. Nad rámec uvedeného uvedl, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 6. 2021, čj. 63 Af 1/2020, na který ve svém vyjádření poukazoval, byl již přezkoumán Nejvyšším správním soudem, přičemž kasační stížnost společnosti ASMAREA SE (žalobkyně) byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2023, čj. 10 Afs 272/2021-85 zamítnuta.
14. Veškeré podklady a listiny, z nichž městský soud při přezkoumávání napadeného rozhodnutí vycházel, a jichž se dovolávaly i procesní strany ve svých podáních, jsou obsaženy ve správním spisu, jímž se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Zároveň nebylo procesními stranami navrženo provedení důkazních prostředků, které by nebyly součástí správního spisu předloženého žalovaným. Povinností soudu pak bylo mimo jiné posoudit, zda skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je se správním spisem v souladu a má v něm oporu.

IV. Posouzení žaloby

15. Městský soud v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobkyní vymezených námitek, vycházel při tom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného a shledal, že žaloba není důvodná.
16. Před vypořádáním žalobních bodů městský soud zdůrazňuje, že povinnost posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že je soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci a tuto obsáhle vyvrátit, neboť úkolem soudu je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). K povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí se Nejvyšší správní soud vyjádřil rovněž v rozsudku ze dne 30. 4. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-130, v němž uvedl, že *„přestože je třeba na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle*

okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka (srovnej např. rozsudek ve věci *Van de Hurk v. The Netherlands*, ze dne 19. 4. 1994, Series No. A 288). To by mohlo vést zejména u velmi obsáhlých podání až k absurdním a kontraproduktivním důsledkům jsoícím v rozporu se zásadou efektivitivy a hospodárnosti řízení. Podstatné podle názoru Nejvyššího správního soudu je, aby se městský soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení tak, aby žádná z nich nezůstala bez náležité odpovědi. Odpověď na základní námitky však v sobě může v některých případech konzumovat i odpověď na některé námitky dílčí a související.“ K obdobným závěrům dospěl rovněž Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, v němž konstatoval, že „není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“ Právě citovaný závěr Ústavního soudu byl pak bez dalšího přijat i Nejvyšším správním soudem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012-50, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013-30, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2013, č. j. 1 As 17/2013-50).

III. A Námitka nenaplnění podmínek pro aplikaci principu zákazu zneužití práva

17. Žalobkyně předně namítá, že v nyní posuzované věci nedošlo k naplnění objektivního a subjektivního kritéria zneužití práva. Žalobkyně má za to, že žalovanému předložila relevantní ekonomické důvody, které ji vedly k provedení transakcí, přičemž žalovaný tuto podstatu jednotlivých transakcí v napadených rozhodnutích zjevně nesprávně pochopil a vyhodnotil. Primárním cílem provedených transakcí totiž byla mezigenerační výměna na akcionářské a manažerské úrovni žalobkyně za účelem zajištění její další úspěšné existence a rozvoje po postupném odchodu zakladatelky Ing. J. V., a nikoliv získání daňových výhod v rozporu s účelem a smyslem zákona.
18. Městský soud předesílá, že ve vztahu k nenaplnění podmínek pro aplikaci principu zákazu zneužití práva žalobkyně tuto námitku přenesla do žaloby v takřka shodném znění ze svého vyjádření k seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvy k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, a z vyjádření ze dne 16. 2. 2021 uplatněného v rámci odvolacího řízení. Žalobkyně v důsledku toho v podané žalobě vůbec nereagovala na závěry, které žalovaný vyslovil k téměř identické odvolací námitce v odůvodnění napadených rozhodnutí. Žalobkyně nijak nereflektovala, že žalovaný předmětnou námitku vypořádal a zdůvodnil závěr o její neopodstatněnosti. V tomto ohledu platí, že žalobkyně tím, že v žalobě zopakovala námitku vznesenou v odvolání, aniž by reagovala na odůvodnění napadených rozhodnutí, v nichž se žalovaný s touto námitkou vypořádal a přezkoumatelným způsobem popsal a vysvětlil, na základě jakých konkrétních úvah dospěl k závěru o nedůvodnosti této námitky, značně snížila svou šanci na procesní úspěch, neboť soud za ni nemohl domýšlet další argumenty. Žalobkyně v podané žalobě u této námitky nepolemizuje se závěry žalovaného, pouze setrvává na své již vyřčené argumentaci. Městský soud však přezkoumává zejména napadené rozhodnutí a postup žalovaného, žalobkyně je proto povinna uvést konkrétní argumentaci zpochybňující závěry obsažené v napadených rozhodnutí žalovaného, a nikoliv opakovat námitku vznesenou ve správním řízení, aniž by reagovala na její

vypořádání žalovaným (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 249/2016-38).

19. Městský soud připomíná, že pokud žalobkyně v žalobních bodech neprezentuje dostatečně konkrétní názorovou oponenturu vedoucí ke zpochybnění závěrů správního orgánu, nemusí pak soud hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, k nimž již správně dospěl správní orgán (podrobněji srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013-128). Městský soud se tak mohl věnovat žalobkyní uváděným skutečnostem pouze v míře obecnosti, v jaké je sama žalobkyně vznesla (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2015, č. j. 6 Afs 9/2015-31). Soud proto s přihlédnutím k naposledy uvedeným judikатурním východiskům za dané situace předesílá, že se ztotožnil s argumentací, kterou již dříve, v návaznosti na tyto odvolací námítky žalobkyně uvedl žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Soud uvádí, že dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu není vadou rozhodnutí soudu, když v podrobnostech odkáže na rozhodnutí správního orgánu, panuje-li mezi názorem soudu a odůvodněním napadeného rozhodnutí shoda (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47, nebo ze dne 20. 1. 2023, č. j. 8 Afs 92/2022-239).
20. K otázce naplnění podmínek pro aplikaci principu zákazu zneužití práva se opakovaně vyjádřil Nejvyšší správní soud, přičemž uvedená zásada umožňuje orgánu aplikujícímu právo neposkytnout ochranu jednání spočívajícímu ve zneužití textu zákona pro dosažení jím nepředpokládaného cíle. Za zneužití práva se považuje situace, při níž *„někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004-48, č. 869/2006 Sb. NSS). Jak dále plyne z judikatury kasačního soudu *„výchozí svoboda jednání jednotlivce nalézá svých hranic nejenom v zákonem stanovených případech, ale také v krajních případech zneužití práva. Zároveň však musí být úmyslné jednání směřující ke zneužití práva dostatečně prokázáno, neboť se jedná o výjimečný postup (ultima ratio) a musí mu předcházet aktivita správního orgánu směřující ke zjištění, že právo bylo skutečně zneužito“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2023, č. j. 2 As 17/2023-23, bod 17). Při posuzování případů, v nichž mohlo dojít ke zneužití práva, je proto třeba *„pečlivě rozlišovat situaci, kdy daňový subjekt volí z různých do úvahy přicházejících alternativ, které mají svůj samostatný smysl, tu, která je pro něho daňově nejvýhodnější, což je legitimní, právem aprobovaný postup, od situace, kdy právě jediným smyslem dané činnosti či transakce je získání nelegitimního daňového zvýhodnění“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2007, č. j. 1 Afs 35/2007-108).
21. V minulosti vycházela aplikace principu zákazu zneužití práva zejména z judikatury Nejvyššího správního soudu, nicméně v rámci transpozice čl. 6 odst. 1 Směrnice Rady (EU) 2016/1164, ze dne 12. 7. 2016, byl uvedený institut v důsledku novelizace daňového řádu, provedené zákonem č. 80/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, s účinností od 1. 4. 2019 výslovně zakotven do § 8 odst. 4 daňového řádu, podle něhož *při správě daní se nepřiblíží k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu.*

22. Podmínky aplikace institutu zákazu zneužití práva spočívají v prokázání objektivního a subjektivního kritéria, neboť jak uvedl Soudní dvůr Evropské unie „*důkaz o zneužití vyžaduje souborně objektivních okolností, ze kterých vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo cíle sledovaného touto právní úpravou, a subjektivní znak spočívající v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy tím, že jsou uměle vytvořeny podmínky vyžadované pro její získání*“ (viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2019 ve spojených věcech T Danmark a Y Denmark Aps, C-116/16 a C-117/16, bod [97]; srov. též rozsudky Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. 12. 2000, ve věci Emsland-Stärke, C-110/99, a ze dne 21. 2. 2006, ve věci Halifax, C-255/02). Z právě citované definice zneužití práva Nejvyšší správní soud ve věcech přímých daní dosud pravidelně vycházel (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2016, č. j. 4 Afs 137/2016-43, ze dne 14. 11. 2019, č. j. 6 Afs 376/2018-46, bod [33], ze dne 26. 4. 2022, č. j. 10 Afs 289/2021-42, č. 4358/2022 Sb. NSS, bod [17], ze dne 21. 12. 2022, č. j. 7 Afs 175/2022-37, bod [27], ze dne 28. 4. 2023, č. j. 5 Afs 45/2022-48, bod [29], ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Afs 376/2021-60, bod [25], ze dne 8. 6. 2023, č. j. 10 Afs 272/2021-85, bod [19], ze dne 30. 11. 2023, č. j. 2 Afs 255/2022-84, bod [32], a rozsudek č. j. 2 Afs 167/2022-52, bod [19]).
23. Co se týče objektivního kritéria, to spočívá v tom, že daňová výhoda byla získána v rozporu s účelem právní úpravy. Podle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů věty první *výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené tímto zákonem a zvláštními předpisy*. Účelem citovaného ustanovení je podpora podnikání a jeho rozvoje (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2022, č. j. 7 Afs 175/2022-37, bod [36], usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 4. 2001, sp. zn. II. ÚS 67/2000, náleží Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 438/2001). Ve vztahu k nyní posuzované věci má pak zákonem stanovená možnost emise dluhopisů jako daňově účinných nákladů podnítit k financování podnikání získáním finančních prostředků dluhem z cizích zdrojů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Afs 376/2021-60, bod [31]). Vymezuje-li zákon o daních z příjmů daňově uznatelné příjmy a výdaje, je tím vždy míněno nakládání s majetkem vážící se k aktivitám sledujícím ekonomicky racionální účel, a nikoliv těm samoučelným, jejichž jediným smyslem je snížení daňové povinnosti formou obcházení příslušných daňových zákonů (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 35/2007).
24. Subjektivní kritérium spočívá v tom, že převažujícím účelem posuzovaného jednání bylo získat neoprávněnou daňovou výhodu a jeho obsahem pak umělé vytváření podmínek vyžadovaných pro její přiznání. Je proto třeba „*dovodit, zda konkrétní jednání daňového subjektu mohlo mít jiné vysvětlení než snahu o neoprávněné získání daňové výhody*“ a identifikovat „*umělou konstrukci sloužící k získání daňové výhody*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2022, č. j. 10 Afs 289/2021-42, body [31] a [40]). Klíčovým je rovněž vyhodnotit „*zapojení spojených osob, resp. členů jejich statutárních orgánů, do řetězce transakcí*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Afs 376/2021, bod [28]), resp. „*právní, hospodářské i personální vztahy mezi zainteresovanými subjekty i celkovou ekonomickou racionalitu transakcí*“ a určit „*skutečný obsah a význam předmětné emise dluhopisů a souvisejících operací*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 Afs 175/2022, bod [42]).

25. Subjektivní a objektivní kritérium přitom není třeba posuzovat striktně odděleně. Vzhledem ke specifickým oblastem přímých daní mohou být zjištěné skutečnosti plně zohledněny jak v rámci kritéria subjektivního, tak i objektivního, neboť „*smysl celého § 24 zákona o daních z příjmů je do značné míry propojen právě s tím, že se jako daňově účinné uznávají jen reálné, nikoli uměle vytvořené náklady (tato „umělost“ jednání je jinak ale právě posuzována v rámci subjektivní podmínky)*” (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 10 Afs 289/2021, bod [36]).
26. K výkladu pojmu korunový dluhopis se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 3. 2023, č. j. 4 Afs 212/2022-49, v němž uvedl, že korunový dluhopis představuje zažitou zkratku používanou pro označení dluhopisů s nominální hodnotou ve výši jedné koruny. Pro korunové dluhopisy v období od 1. 8. 2012 do 31. 12. 2012 platilo, že při aplikaci § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. 12. 2012, bylo zdanění úrokového příjmu srážkovou daní reálně nulové, neboť základ daně se stanovil samostatně za jednotlivé cenné papíry, a to i v případě držby cenných papírů stejného druhu od jednoho emitenta. Základ daně se pak zaokrouhlil na celé koruny dolů a daň se následně zaokrouhlila také na celé koruny dolů, přičemž výsledná daň po zaokrouhlení činila 0 Kč. S účinností od 1. 1. 2013 došlo zákonem č. 192/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ke změně § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů, což mělo za následek nevýhodnost vlastnictví korunových dluhopisů. To z toho důvodu, že již nedocházelo k zaokrouhlování základu daně dolů na celé koruny. Shora citovaná novela zákona o daních z příjmů však dle přechodného ustanovení obsaženého v čl. IV bodu 2. umožňovala, aby se na dluhopisy emitované do 31. 12. 2012 aplikovalo zaokrouhlování srážkové daně dle zákona o daních z příjmů účinného do 31. 12. 2012. Výnosy z dluhopisů emitovaných před účinností předmětné novely tedy i nadále spadaly do výhodnějšího režimu zdanění.
27. Ke vztahu korunových dluhopisů a možnému souvisejícímu zneužití práva městský soud v souladu s ustálenou judikaturou uvádí, že bytí zneužití práva zpravidla nebude spočívat pouze v samotné emisi dluhopisů, může být taková emise součástí delšího řetězce kroků, které ve svém souhrnu zneužití práva znamenat mohou. Daňové subjekty totiž mají možnost využít toho, že se z příjmů z korunových dluhopisů neodváděla daň a tento nástroj zahrnout do složitějšího řetězce transakcí, který může vést k daňovému zvýhodnění bez toho, aby transakce měly ekonomický smysl. Typickým příkladem je postup, kdy si daňový subjekt uměle zvýší náklady o úrok z dluhopisů. Je proto vždy nezbytné zabývat se tím, zda byla emise dluhopisů ekonomicky opodstatněná. K tomu je nutné dodat, že emise dluhopisů bude ekonomicky opodstatněná, zajistí-li finanční prostředky z cizích zdrojů. Nepřinese-li však emise dluhopisů daňovému subjektu žádné dodatečné prostředky a pouze mu zvýší náklady o úrok, bude se jednat o zneužití práva (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2023, č. j. 8 Afs 53/2022-56). V intencích právě uvedeného je tak v nyní posuzované věci potřeba posoudit, zda transakce byla ekonomicky opodstatněná či nikoliv.
28. Městský soud považuje za nezbytné nejprve v krátkosti zrekapitulovat podstatné skutkové okolnosti. V tomto ohledu je nutno zdůraznit, že skutkový stav nebyl mezi účastníky sporný, liší se pouze jejich pohled na hodnocení provedených transakcí v daňové rovině.

29. Dne 27. 9. 2012 byla uzavřena smlouva o převodu cenných papírů mezi Ing. J. V (v pozici převodce, tj. původní akcionář žalobkyně) a společností SALVETON a. s. (v pozici nabyvatele) o prodeji 100 % akcií žalobkyně, což vedlo ke vzniku pohledávky Ing. V. za společností SALVETON a. s. z titulu úhrady kupní ceny ve výši 1 283 482 000 Kč. Ing. V. vykonávala a vykonává ve společnosti SALVETON a. s. funkci předsedy představenstva a v době převodu akcií vlastnila ve společnosti SALVETON a. s. 50 % podíl (zbylé podíly náležely jejím potomkům). Není sporu o tom, že paní Ing. J. V. byla a je osobou spojenou s žalobkyní i se společností SALVETON a. s. ve smyslu § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Pro úplnost městský soud dodává, že společnost SALVETON a. s. vznikla dne 19. 12. 2007 a od svého založení nevykonávala žádnou ekonomickou činnost. Od roku 2012 pak vykazovala pouze dlouhodobý finanční majetek, tj. akcie žalobkyně.
30. Dne 30. 9. 2012 rozhodlo představenstvo společnosti SALVETON a. s. na návrh Ing. J. V. jakožto předsedkyně představenstva v pozici jediného akcionáře o výplatě nerozděleného zisku žalobkyně ve výši 900 000 000 Kč, což vedlo ke vzniku pohledávky společnosti SALVETON a. s. za žalobkyní ve výši 900 000 000 Kč.
31. Dne 30. 9. 2012 uzavřela Ing. J. V. (jediný upisovatel korunových dluhopisů) na straně upisovatele a žalobkyně na straně emitenta smlouvu o úpisu dluhopisů, k jejichž emisi došlo dne 1. 10. 2012, což vedlo ke vzniku pohledávky žalobkyně za Ing. J. V. ve výši 700 000 000 Kč. Každý dluhopis byl ve jmenovité hodnotě 1 Kč, ve formě na jméno a se splatností dne 1. 10. 2032. Úroková sazba byla stanovena jako pohyblivý úrokový výnos tvořený součtem referenční sazby, kterou je míra inflace vyhlášená na počátku daného výnosového období Českým statistickým úřadem a marže ve výši 8 % p. a. V emisních podmínkách pak bylo uvedeno, že emitent nepožádal o přijetí dluhopisů k obchodování na regulovaném trhu či jiném trhu s cennými papíry a nehodlá dluhopisy veřejně nabízet. Žalobkyně následně vyplácela v předmětných zdaňovacích obdobích v souladu s emisními podmínkami Ing. J. V. úroky z dluhopisů, přičemž tyto uplatňovala jako daňově uznatelné náklady. Jak bylo uvedeno v bodu [26] tohoto rozsudku, dluhopisové úroky nebyly s ohledem na dobu jejich emise a tehdejší právní úpravu zatíženy daní.
32. Dne 1. 10. 2012 došlo k uzavření trojstranného ujednání mezi Ing. J. V., společností SALVETON a. s. a žalobkyní, jehož předmětem bylo vzájemné započtení pohledávek mezi těmito subjekty (k tomu viz blíže grafické znázornění v bodu 71. písm. c), resp. bodu 64. písm. c) napadených rozhodnutí). Úhrada upsaných dluhopisů tedy byla realizována formou zápočtu.
33. S ohledem na výše uvedené se městský soud neztotožňuje s námitkou žalobkyně, že v posuzované věci nedošlo k naplnění objektivního a subjektivního kritéria zneužití práva. Ve vztahu k objektivním kritériím zneužití práva soud předně uvádí, že žalovaný naopak v napadených rozhodnutích toto kritérium identifikoval, když byla nastolením umělých podmínek transakce (v posuzované věci emisí dluhopisů) získána daňová výhoda, kterou by za standardních podmínek nemohla žalobkyně využít. Ze všech okolností případu přitom vyplývá, že hlavním účelem vydání dluhopisů bylo právě získání daňové výhody. Z uvedeného důvodu nebyla obchodní transakce provedena za ekonomickým účelem, ale čistě za účelem získání daňové výhody a poskytnutí daňového zvýhodnění by bylo v rozporu s cílem sledovaným právní úpravou, resp. aplikací právní normy nebyl naplněn její účel. Žalovaný rovněž vyjmenoval jednotlivé nestandardní okolnosti, jejichž souhrn označil za objektivní kritérium zneužití práva. Konkrétně se jednalo o vydání

dluhopisů v závěru roku 2012, neuvedení důvodu emise, upsání dluhopisů spojenou fyzickou osobou z řad statutárního orgánu daňového subjektu, rozhodnutí o emisi dluhopisů a následném upsání stejnou osobou čili transakce mezi spojenými osobami ve smyslu § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů (emitent a vlastník dluhopisů jsou spojené osoby), rozhodnutí o nastavené transakci, ze které vyplývají výhody v podobě započtení vzniklých pohledávek, shodnou osobou, časový sled událostí, kdy emisi předcházely převod akcií a rozhodnutí o výplatě dividend, přičemž bez těchto kroků by nedošlo k nastolení takové struktury, ve které vzniklé jednotlivé pohledávky bylo možné započíst (tj. předem dohodnutá transakce), nabízení dluhopisů neveřejnou nabídkou (žalobkyně neuvažovala o možnosti umístit dluhopisy na volný trh a tím umožnit investorům půjčit žalobkyni finanční prostředky), když získání nových potencionálních investorů bylo dle sdělení žalobkyně také důvodem pro emisi dluhopisů, nedošlo k získání žádných nových finančních prostředků, „úhrada“ dluhopisů byla provedena formou zápočtu v návaznosti na trojstranné ujednání mezi jednotlivými účastníky transakce (o transakcích rozhodly spojené osoby), a konečně získání výhody v podobě nižšího základu daně a nižší daňové povinnosti.

34. Namítá-li proto žalobkyně, že není zřejmé, z jakých důvodů považuje žalovaný uvedené nestandardnosti za skutečnosti svědčící o zneužití práva, pak této námitce soud nemůže přisvědčit. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, z jakého důvodu na základě souhrnu (což je pro posouzení věci stěžejní) uvedených nestandardností žalovaný dospěl k závěru o účelovosti transakce, resp. o zneužití práva. O tom, že z napadeného rozhodnutí je patrné, proč uvedené skutečnosti považuje žalovaný za nestandardní a ve svém souhrnu vypovídající o zneužití práva, ostatně svědčí již to, že s nimi žalobkyně v žalobě obsáhle polemizuje, avšak při setrvání na stále stejných tvrzeních, jako v rámci odvolacího řízení.
35. K jednotlivým námitkám, jimiž žalobkyně popsané nestandardní okolnosti zpochybňuje, městský soud souhrnně uvádí, že tyto okolnosti nemusí být každá samostatně vnímány jako protiprávní či účelové. Soud připomíná, že nestandardnost a účelovost předmětných transakcí je třeba hodnotit pouze ve vzájemných souvislostech a je nutné posoudit celý řetězec událostí jako celek (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 Afs 53/2022) a obdobně pak postupovaly správní orgány v nyní posuzované věci. Městský soud nemůže posuzovat jednotlivé okolnosti izolovaně a bez přihlídnutí k ostatním, jako to činí žalobkyně v žalobě. Pro posouzení věci je totiž klíčové, že uvedené nestandardní okolnosti ve svém celkovém souhrnu svědčí o tom, že šlo o umělé vytvoření podmínek směřujících k získání daňové výhody. Přestože tedy např. emise korunových dluhopisů ke konci roku 2012 či uplatnění nákladových úroků nejsou samy o sobě v rozporu se zákonem, v posuzované věci z výše uvedených okolností vyplývá, že transakce související s předmětnou emisí dluhopisů neměly samy o sobě ekonomický smysl a jejich hlavním smyslem a účelem bylo získání daňové výhody. Soud se rovněž ztotožňuje s žalovaným v tom směru, že ani argumentace žalobkyně, že od roku 2020 postupuje v případě zdanění dluhopisových úroků naprosto standardně, nemůže být relevantním důvodem, aby nákladový dluhopisový úrok u žalobkyně byl v šetřených zdaňovacích obdobích ponechán jako daňově uznatelný náklad. Poukazuje-li dále žalobkyně na to, že forma zápočtu je legitimním způsobem zániku závazku, pak ani tuto skutečnost daňové orgány nerozporovaly. Nerozporovaly ani související tvrzení žalobkyně, že smlouva o úpisu dluhopisů má konsenzuální povahu. V daném případě nešlo o osamocenou otázku legitimitnosti tohoto způsobu zániku závazku, neboť tu ve světle zákonných norem

zpochybnit nelze. V posuzované věci však ve svém souhrnu zapojení zápočtu do řetězce transakcí (kroků) lze hodnotit, že zneužitím práva je. Uvedené přitom není v rozporu s konceptem principu zneužití práva, jak žalobkyně opakovaně namítá i k dalším okolnostem. Skutečnost, že žalovaný nesporně převod akcií Ing. V. na společnost SALVETON a. s. z důvodu generační výměny, nijak nevylučuje závěr žalovaného, že hlavním smyslem transakce bylo získání daňového zvýhodnění. Nelze tedy přisvědčit žalobkyni, že by se základní teze žalovaného navzájem vylučovaly.

36. Městský soud nad rámec shora uvedeného opětovně připomíná, že jakkoliv může mít žalobkyně izolované posuzování jednotlivých okolností zdánlivě své opodstatnění, při zohlednění všech uvedených okolností ve svém souhrnu lze dospět jen k jedinému závěru, a to zneužití práva. Naplňuje-li každá jednotlivá transakce (okolnost) ekonomický smysl, neznamená to nutně, že nejde o zneužití práva. Zásadním je totiž celkový sled jednání zúčastněných osob a okolností, který v tomto případě nutně vede k závěru o účelové snaze získat daňové zvýhodnění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Afs 376/2018). Jednotlivé transakce a s nimi související okolnosti je tedy nutno hodnotit jako celek. Ostatně v posuzovaném případě nelze mít pochyby o tom, že všechny jednotlivé transakce (tj. převod akcií, výplata dividend a emise dluhopisů) na sebe vzájemně navazovaly a úzce spolu souvisely. Jak zdůraznil žalovaný v napadených rozhodnutích a jak vyplývá ze skutkových zjištění správce daně, Ing. V. prodala akcie žalobkyně společnosti SALVETON a. s., která neměla dostatečné finanční zdroje na nákup těchto akcií, přičemž akcie byly uhrazeny, resp. započteny až z vyplacených dividend schválených novým akcionářem společností SALVETON a. s. Dividendy proto mohly být vyplaceny až z finančních prostředků získaných, resp. započtených v důsledku upsaných dluhopisů Ing. V. z emise dluhopisů, která založila vznik nákladovým dluhopisovým úrokům. Každá z transakcí tedy podmiňovala provedení zbývajících dvou.
37. Zákonem stanovená možnost emise dluhopisů představuje pobídku k financování podnikání získáním finančních prostředků dluhem z cizích zdrojů, jejím primárním smyslem je tak zajištění externího zdroje financování, čili získání dodatečného kapitálu pro další rozvoj nebo udržení podnikání z externích zdrojů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2023, č. j. 1 Afs 143/2023-62). V nyní posuzované věci však byl tento cíl naplněn pouze formálně. Žalobkyně totiž reálně žádné cizí zdroje nezískala, neboť dluhopisy byly upsány pouze Ing. V., osobou spojenou s žalobkyní, emise dluhopisů sloužila k „zajištění“ finančních zdrojů na výplatu dividendy společnosti SALVETON a. s., přičemž ani nedošlo k faktickému toku finančních prostředků (jednotlivé závazky byly započteny). Emise dluhopisů tedy nemohla být zdrojem externího financování žalobkyně. Takové zdroje by naopak mohla přinést veřejná emise dluhopisů třetím osobám (srov. rozsudek Nejvyššího správního sp. zn. 4 Afs 376/2021). Ekonomickou racionalitu transakce je přitom třeba posuzovat právě z pohledu žalobkyně, která se na dlouhé roky dopředu zatížila vysokými náklady ve formě dluhopisových úroků, jejichž výše v konečném důsledku přesahuje i hodnotu převodu akcií Ing. V. na společnost SALVETON a. s. K tomu lze doplnit, že není sporu, že úroková sazba byla stanovena jako pohyblivý úrokový výnos tvořený součtem referenční sazby, kterou je míra inflace vyhlášená na počátku daného výnosového období Českým statistickým úřadem a marže ve výši 8 % p. a. Bez ohledu na žalobkyní akcentovanou pohyblivou sazbu se tedy nepochybně jednalo o velmi vysoké náklady ve formě dluhopisových úroků (za zdaňovací období 2013 se jednalo o náklady ve výši 72 100 000 Kč a za zdaňovací období 2014 se jednalo o náklady ve výši 61 250 000 Kč.) Zapojení

korunových dluhopisů do předmětné transakce se proto z pohledu žalobkyně nemohlo jevit jako jednání sledující ekonomicky racionální účel. Lze tedy uzavřít, že v daném případě bylo naplněno objektivní kritérium pro učinění závěru o zneužití práva.

38. Poukazuje-li dále žalobkyně na to, že i Ministerstvo financí či Finanční správa opakovaně potvrdily, že prostá emise korunových dluhopisů nemohla být zneužitím práva, nezbyvá než konstatovat, že v posuzované věci se nejednalo o „pouhou“ prostou emisi korunových dluhopisů, ale o složitou transakci spočívající ve vícero krocích, kdy zapojení žalobkyní emitovaných korunových dluhopisů bylo jen jedním z nich. Upozorňuje-li pak žalobkyně na to, že korunové dluhopisy vydával rovněž stát či jiní poplatníci a že Česká republika emituje korunové dluhopisy rovněž bez jediné „reálně převedené“ koruny, uvedenou námitku lze považovat za nepřipadnou, neboť nic to nemění na tom, že v případě žalobkyně nebyl doložen ekonomický účel a smysl emise. Každé počínání poplatníků je nutno posuzovat samostatně a přihlédnout ke všem zjištěným okolnostem. V této souvislosti městský soud zároveň uvádí, že *„i kdyby se tak stalo, taková skutečnost není způsobilá založit komukoliv oprávnění zneužít právo ve vlastní věc“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2016, č. j. 4 Afs 137/2016-43). Žalovaný v této souvislosti příhodně upozornil, že stát v případě vydání korunových dluhopisů neupisoval tyto dluhopisy „známým“ privátním investorům, nejednalo se o spojené osoby a nejednalo se ani o žádný bližší vztah mezi emitentem a upisovatelem, tj. fyzickou osobou, která si dluhopisy od státu pořídila. Kromě toho majitel státního dluhopisu nemá právo či možnost zasahovat do řízení společnosti či státu. V nyní posuzované věci však žalobkyně vytvořila situaci, kdy emitovala dluhopisy, které upsala pouze spojená osoba Ing. V., a kdy emise dluhopisů sloužila k „zajištění“ finančních zdrojů na výplatu dividendy společnosti SALVETON a. s., přičemž úhrada byla provedena formou zápočtu. Nedošlo tak ke vstupu žádného externího investora a žalobkyně nezískala žádné externí finanční zdroje.
39. Městský soud má rovněž za prokázané, že převažujícím účelem posuzované transakce se zapojením korunových dluhopisů bylo umělé vytváření podmínek pro získání neoprávněné daňové výhody a došlo tedy k naplnění subjektivního kritéria zneužití práva. Daňová výhoda totiž nemusí být cílem jediným, ale postačuje, jedná-li se o cíl zjevně převažující (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 Afs 175/2022). K naplnění subjektivního kritéria žalovaný v bodu 106., resp. 99. napadených rozhodnutích uvedl, že se v daném případě jednalo o uměle vytvořenou transakci právě z důvodu propojenosti osob, přičemž tato transakce byla „nastavena“ osobou Ing. V., která měla z titulu svých práv a své řídicí funkce jednoznačný vliv na veškerá rozhodnutí a učiněné kroky. Ing. J. V. pak získala emisí dluhopisů výhodu v podobě nezdaněných vyplácených úroků z dluhopisů. Soud přitom zcela souhlasí s žalovaným, že výše uvedené jednání umožnila právě propojenost dotčených subjektů. V daném případě je totiž prakticky nepředstavitelné, že by se popsany řetězec transakcí uskutečnil mezi nepropojenými subjekty, tedy za standardních podmínek v běžných ekonomických vztazích.
40. K převodu akcií v nastavené transakci považuje městský soud za vhodné poukázat ve shodě s žalovaným rovněž na to, že nepřevedla-li by Ing. V. akcie na společnost SALVETON a. s., byly by dividendy vypláceny Ing. V., přičemž takovýto závazek vyplatit dividendy by vedl k povinnosti srazit a odvést srážkovou daň ve výši 15 % z částky 900 000 000 Kč dle § 36 odst. 1 zákona o daních z příjmů. K rozhodnutí o výplatě dividend však došlo až v době, když se novým akcionářem stala společnost SALVETON

- a. s. a kdy na výplatu dividend dopadá osvobození od daně dle § 19 odst. 1 písm. ze) zákona o daních z příjmů. I tento krok je třeba vzít na zřetel, neboť je součástí nastavené transakce.
41. Městský soud na tomto místě doplňuje, že zákon o daních z příjmů financování podnikatelské činnosti prostřednictvím spojených osob předpokládá. Soud nicméně připomíná judikatorní závěr vyslovený Nejvyšším správním soudem v rozsudku sp. zn. 4 Afs 137/2016, že „*plnění realizované mezi ekonomicky, personálně nebo jinak spojenými osobami však může signalizovat zvýšenou míru nebezpečí, že tyto osoby budou jednat nejruznějším způsobem ve shodě za účelem optimalizace své daňové zátěže vytvářením umělých skutkových okolností, které by s nezávislými osobami nevytvořily, neboť by to pro ně nebylo z ekonomického hlediska racionální (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2010, č. j. 2 Afs 180/2006-75). Takto účelové jednání motivované výhradně snahou spojených osob získat nelegitimní daňovou výhodu může s ohledem na zmíněnou judikaturu za určitých okolností představovat porušení zákazu zneužití práva. Proto je nutné posoudit, zda popsané jednání ekonomicky a personálně spojených osob ve vztahu k uvedeným neuhrazeným závazkům stěžovatelky, které po formální stránce odpovídalo příslušným ustanovením právních předpisů, bylo ve skutečnosti činěno toliko v úmyslu obdržet daňovou výhodu k újmě státního rozpočtu.“ Imperativu plynoucímu z poslední uvedené věty správní orgány dle názoru soudu dostaly a prokázaly, že získání nelegitimního daňového zvýhodnění bylo hlavním cílem jednání žalobkyně, resp. dalších zainteresovaných osob.*
42. Jednání žalobkyně pak nelze obhájit ani obsáhle popisovanou mezigenerační výměnou, která dle žalobkyně proběhla na akcionářské a související manažerské úrovni (v roce 2015 se stal Bc. V. novým generálním ředitelem žalobkyně), a byla důvodem emise dluhopisů, resp. důvodem provedené transakce. Ačkoliv nepochybně nelze proti „generační výměně“ v obecné rovině ničeho namítat, soud nemohl přehlédnout způsob, jakým byla v posuzované věci tato generační výměna provedena a jaký finanční a daňový dopad na žalobkyni měla. Žalovaný k žalobkyni tvrzené generační výměně uvedl, že krok v podobě emise dluhopisů se zdá být z pohledu generační výměny nadbytečný, neboť převod akcií na potomky si ve skutečnosti Ing. V. sama zaplatila úpisem dluhopisů, převodem nezískala žádné peněžní prostředky a ani prostřednictvím nákupu emise dluhopisů nevložila do společnosti žádné peněžní prostředky. Dále žalovaný poukázal na to, že generační výměna mohla být uskutečněna jiným způsobem, např. prostřednictvím svěřenského fondu, jak ostatně navrhovali i konzultanti Ing. V. Soud proto souhlasí s žalovaným, že generační výměna, resp. změna v pozici jediného akcionáře mohla proběhnout i bez emise dluhopisů, tím více pak manažerská změna provedená v roce 2015. V takovém případě by přitom žalobkyně nebyla zatížena velmi vysokými náklady ve formě dluhopisových úroků. Námitky vztahující se ke generační výměně proto soud nemohl shledat důvodnými.
43. V souvislosti s výše uvedeným městský soud poukazuje v souladu s žalovaným rovněž na skutečnost, že ke generační výměně v tvrzeném rozsahu prakticky nedošlo, když Ing. V. zůstala v řídicích funkcích a ponechala si kontrolu nad žalobkyní. Ve společnosti SALVETON a. s. totiž Ing. V. vlastnila 50 % akcií a zbylých 50 % akcií vlastnili potomci Ing. V., současně byla Ing. V. předsedkyní představenstva společnosti SALVETON a. s. Ostatně, jak poukázal žalovaný v bodu 187., resp. 173. napadených rozhodnutí, i v žalobkyni předložené tiskové zprávě z roku 2015 je uvedeno, že Ing. V. „*dodnes firmu, spolu se třemi dětmi, stoprocentně ovládá a řídí*“. Soud tak nemá pochyb o tom, že Ing. V.

měla na žalobkyni i po provedené transakci zásadní vliv. Polemizuje-li žalobkyně nad tím, jak velký vliv Ing. V. na žalobkyni vlastně měla, je nutné podotknout, že žalovaný nedospěl k závěru o zneužití práva na základě toho, že si Ing. V. ponechala i nadále nad žalobkyní vliv a případně jak velký. Žalovaný pouze uvedl, že je otázkou, jaký vliv měla emise dluhopisů na činnost žalobkyně, když řídicí funkce v mateřské společnosti ovládala stále Ing. V.

44. Kromě toho, jakkoliv žalobkyně nyní akcentuje generační výměnu, pomíjí skutečnost již opakovaně zmíněnou, že primárním smyslem emise dluhopisů má být zajištění externího zdroje financování. Uvedený smysl emise dluhopisů ostatně deklarovala i sama žalobkyně v rozhodnutích představenstva ze dne 20. 6. 2012 a ze dne 20. 9. 2012. I přes právě uvedené však žalobkyně v posuzovaném případě neobdržela žádné prostředky z externích zdrojů, nedošlo ke vstupu žádného externího investora a zápočtem vzájemných pohledávek a závazků nedošlo ani k faktickému toku peněžních prostředků. Lze proto uzavřít, že emise dluhopisů primárně nebyla určena k žalobkyní deklarovanému zajištění externího zdroje financování a jednalo se o ryze formální ujednání v rozhodnutích představenstva ze dne 20. 6. 2012 a ze dne 20. 9. 2012. Skutečnost, že žalobkyně díky emisi dluhopisů nezískala žádné dodatečné finanční prostředky je přitom dle judikatury Nejvyššího správního soudu zásadní pro posouzení ekonomické racionality emise (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2023, č. j. 4 Afs 262/2022-87). Soud má zároveň shodně s žalovaným za to, že pouhé poukázání na skutečnost, že žalobkyně generační výměnou získala nový podnikatelský impuls, je v tomto ohledu nedostačující. Žalobkyně pro svou generační výměnu zvolila takovou variantu, která pro ni nebyla a nemohla být takovým přínosem, aby byl naplněn primární účel emise dluhopisů, jímž je zajištění externího zdroje financování. Zdůvodnění generační výměny tedy nelze považovat za racionální a ekonomické odůvodnění pro emisi dluhopisů, resp. nastavené transakce.
45. Namítá-li žalobkyně, že bylo záležitostí Ing. V. a žalobkyně, jak generační výměnu provedou či jakým způsobem bude financována výplata podílu na zisku, považuje soud uvedenou námitku za zavádějící. Žalovaný žalobkyni neurčoval, jak má být financovaná výplata podílu na zisku či jak má být provedena generační výměna, pouze ve zvoleném způsobu shledal zneužití práva. Úvahy žalovaného proto nejsou v posuzované věci zásahem do volby podnikatelské strategie, jak tvrdí žalobkyně. Žalobkyně si sice skutečně může své podnikání uspořádat dle svého rozhodnutí, dovoleným ovšem nemůže být takové jednání, jehož hlavním smyslem je získání neoprávněného daňového zvýhodnění. Správní orgány tím nezasahují do podnikatelské strategie daňových subjektů, jejíž volba je jistě možná v jakékoliv legální podobě, pouze brání získání nelegitimní daňové výhody. V této souvislosti městský soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2011, č. j. 2 Afs 83/2010-68, v němž kasační soud dospěl k závěru, že daňové subjekty mají volnost v organizování svých obchodů, a tím omezování jejich daňových důsledků, přičemž si mohou vybrat mezi plněními zatíženými daní nebo osvobozenými od daně za účelem snížení daňové zátěže. Daňové subjekty mohou v rámci své hospodářské činnosti daňovou zátěž optimalizovat a z možností daných zákonem využít tu nejvýhodnější, aniž by jim tato volba mohla jít k tíži. Hranice volby je však v tomto ohledu definována právě korektivem zneužití práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, č. j. 6 Afs 156/2014-47). Jinými slovy, zvolila-li žalobkyně v posuzované věci emisi korunových dluhopisů účelově s cílem dosáhnout nelegitimního daňového zvýhodnění, nebylo možné takovému postupu poskytnout ochranu. Na věci nic nemění ani žalobkyní uváděný popis možností, z nichž údajně

„mohla vybírat“ při financování výplaty podílu na zisku. V této souvislosti soud podotýká, že žalobkyně ani nedoložila, že by bankovní instituce nebyly ochotny poskytnout žalobkyni výhodnější úvěr, resp. že by byly ochotny jí poskytnout pouze úvěr ekonomicky méně výhodný v porovnání s emitovanými dluhopisy.

III. B Námitka neunesení důkazního břemene žalovaným, neprovedení žalobkyní předložených důkazních prostředků a porušení práva na spravedlivý proces

46. Žalobkyně namítá, že žalovaný neunesl své důkazní břemeno ohledně zneužití práva ze strany žalobkyně, přičemž toto důkazní břemeno žalovaný ani unést nemohl, neboť jeho závěry o zneužití práva jsou v rozporu s faktickým stavem, jakož i doloženými důkazními prostředky. Argumentace žalovaného je v souvislosti s tvrzeným zneužitím práva nepřezkoumatelná pro nedostatek odůvodnění, neboť žalovaný v tomto ohledu nevedl žádné dokazování. Dále žalobkyně namítá, že žalovaný účelově odmítl žalobkyní navržené svědecké výpovědi a znalecký posudek č. 79-5181/2021 zpracovaný znaleckým ústavem společností Equity Appraisals s. r. o. a že žalovaný porušil právo žalobkyně na spravedlivý proces, když jí prodloužil lhůtu pro vyjádření se k seznámení se zjištěnými skutečnostmi jen o 15 dní.
47. Městský soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadených rozhodnutí z důvodu žalobkyní tvrzeného neprovedení dokazování ve vztahu k porušení principu zákazu zneužití práva. Městský soud považuje tuto námitku za nedůvodnou, neboť má za to, že žalovaný velice podrobně, přehledně a srozumitelně odůvodňoval své závěry ohledně zneužití práva v souvislosti s emisí dluhopisů a ve zcela dostatečném rozsahu poukázal na sporné skutkové okolnosti v posuzované transakci, přičemž na tyto zároveň aplikoval příslušnou judikaturu. Z odůvodnění napadených rozhodnutí je zcela jasně seznatelné, jakými úvahami se žalovaný při vyhodnocení zjištěných skutečností řídil a jaké skutečnosti jej vedli k závěru o zneužití práva. Uvedené úvahy žalovaného tvoří ucelenou logickou argumentační linii a jsou podpořeny relevantními listinami obsaženými ve správním spise. Nelze přisvědčit žalobkyni, že by žalovaný pouze „prezentoval své subjektivní názory“ bez přezkoumatelné správní úvahy. Pro úplnost městský soud zdůrazňuje, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí není projevem nenaplněné subjektivní představy žalobkyně o tom, jak podrobně by mělo být rozhodnutí odůvodněno, ale představuje objektivní překážku, která soudu znemožňuje napadené rozhodnutí přezkoumat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2022, č. j. 4 Azs 42/2020-49). Takovou překážku však soud v napadených rozhodnutích neshledal. Naopak v argumentaci žalobkyně lze spatřovat snahu zahrnout soud podrobnostmi, které však nebyly pro posouzení věci významné, a žalovaný je ani nezpochyboval, jak vyplývá z napadených rozhodnutí (např. pohnutky a motiv odchodu Ing. V. z vedení společnosti a důvody „mezigeneračního transferu“, ekonomické vlastnosti dluhopisů, generační výměna u ostatních společností atd.).
48. Problematikou zneužití práva se městský soud rozsáhle zabýval v části III. A tohoto rozsudku. S ohledem na již podrobně popsané závěry týkající se zneužití práva ze strany žalobkyně a aplikací uvedeného principu na posuzovanou věc na tyto městský soud odkazuje a konstatuje, že žalovaný unesl důkazní břemeno stran prokázání zneužití práva ve vztahu k emisí dluhopisů a následným transakcím. Lze přisvědčit žalobkyni, že důkazní břemeno ve smyslu § 92 odst. 5 písm. f) daňového řádu zde tížilo žalovaného,

neboť to byl žalovaný, kdo tvrdil, že žalobkyně uvedenými transakcemi zneužila právo. Žalovaný však důkazní břemeno unesl, když předestřel dostatek skutečností svědčících o zneužití práva ze strany žalobkyně a tyto rozsáhle a srozumitelně popsal ve vzájemných souvislostech v napadených rozhodnutích. Soud přitom podotýká, že pro prokázání porušení rozhodných skutečností se nevyžaduje absolutní jistota, ale postačí prokázat dostatečnou míru pravděpodobnosti. Ta bude zpravidla naplněna, bude-li možné z provedených důkazů učinit daný závěr bez vážných pochybností (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2020, č. j. 8 Afs 23/2018-37, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2023, č. j. 8 Afs 53/2022-56). V nyní posuzované věci byla naplněna podmínka prokázání rozhodných skutečností v alespoň dostatečné míře pravděpodobnosti, kdy žalovaný přednesl takové skutečnosti, které jednotlivě, ale především ve svém souhrnu, svědčily jím vyřčeným závěrům. Prokázal-li žalovaný žalobkyni zneužití práva, bylo následně na žalobkyni, aby transakce vysvětlila a závěr žalovaného vyvrátila. To však žalobkyně v dostatečné míře v rámci odvolacího řízení nečinila a nečinila tak ani v podané žalobě. Žalobkyně pouze zopakovala své již u žalovaného jednou uplatněné námitky, aniž by však reagovala na závěry žalovaného a tímto svou argumentaci případně přizpůsobila.

49. Namítá-li žalobkyně neprovedení znaleckého posudku č. 79-5181/2021, zhotoveného společností Equity Solutions Appraisals s. r. o., k tomu je nutné uvést, že žalovaný předmětný znalecký posudek vyhodnotil, a to v bodech 209. – 217., resp. 195. – 203. napadených rozhodnutí. Městský soud má přitom za to, že žalovaný se vypořádal s obsahem znaleckého posudku přesvědčivě, soud se s tímto vypořádáním ztotožňuje a v podrobnostech na něj odkazuje. I po vyhodnocení znaleckého posudku žalovaný setrval na svém názoru, že předmětná transakce naplňuje znaky zneužití práva. Žalovaný prezentoval v napadených rozhodnutích vlastní hodnocení zjištěných skutečností a právní názor, které správnost závěrů znaleckého posudku spolehlivě vyvracejí. Není proto pravdou, že by žalovaný jednotlivé závěry znaleckého posudku odmítl bez jakéhokoliv hlubšího zdůvodnění, jak tvrdí žalobkyně. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že otázku zneužití práva si žalovaný může, s ohledem na svůj odborný aparát, posoudit i bez znaleckého posouzení. Ani Nejvyšší správní soud přitom ve skutkově srovnatelných případech neshledal nedostatečnou odbornou vybavenost správce daně (či soudu) pro posouzení kritérií zneužití práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2019, č. j. 6 Afs 376/2018-46, a dále rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2022, č. j. 10 Afs 289/2021-42, č. 4358/2022 Sb. NSS, ze dne 21. 12. 2022, č. j. 7 Afs 175/2022-37, ze dne 28. 4. 2023, č. j. 5 Afs 45/2022-48, ze dne 8. 6. 2023, č. j. 10 Afs 272/2021-85, a rozsudek ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Afs 376/2021-60). Není rozhodné, zda znalecký posudek disponoval doložkou podle § 127a o. s. ř., při jejíž absenci je znalecký posudek pouze listinným důkazem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2017, č. j. 4 Afs 55/2017-104). Ani s touto doložkou by totiž znalecký posudek neměl v řízení „privilegované“ postavení důkazu, kterého se žalobkyně dovolává, neboť není důkazním prostředkem vyšší síly, resp. s privilegovaným (jakýmsi *sui generis*) postavením. Může být toliko protiargumentem daňového subjektu proti závěrům správce daně. V tomto ohledu je nutno zdůraznit, že daňový řád nepřisuzuje důkazním prostředkům různou důkazní sílu a hodnocení důkazů je na úvaze správce daně (§ 8 daňového řádu). Pro posouzení věci tedy městský soud považuje za podstatné, že žalovaný se předloženým znaleckým posudkem zabýval, pečlivě jej vyhodnotil a přesvědčivě odůvodnil, z jakého důvodu i nadále trvá na učiněném závěru o zneužití práva.

Žalovaný je přitom vybaven dostatečnou odborností pro posouzení kritérií zneužití práva a za dané situace tedy nebyl ani povinen znalce vyslechnout.

50. Žalobkyně dále namítala, že žalovaný neprovedl výslech Ing. et Ing. T. K. (ekonomický poradce Ing. V.), Ing. M. V. (současná finanční ředitelka žalobkyně), Ing. P. L. a Ing. R. Š., LL.M. k prokázání manažerské mezigenerační výměny na úrovni žalobkyně. K uvedenému městský soud předně uvádí, že dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2011, č. j. 2 Afs 15/2011-80 „*správce daně je sice povinen dbát o úplné zjištění všech rozhodných skutečností, ovšem navržené důkazní prostředky provede, jen pokud jsou potřebné ke zjištění stavu věci (§ 31 odst. 2 daňového řádu). Správce daně je tedy oprávněn posoudit přínos navrženého důkazního prostředku včetně návrhu na výslech svědka. To neznamená, že předem nepřípustně hodnotí možný obsah výpovědi. Na potřebnost výslechu svědka může soudit právě z návrhu daňového subjektu, čeho byla navržená osoba svědkem, na jakém jednání se podílela, a k čemu má být konkrétně slyšena.*“ V intencích právě uvedených judikatorních závěrů kasačního soudu proto není povinností správního orgánu provést každý navržený důkazní prostředek, nýbrž je možné jej neprovést, je-li shledán např. nadbytečným, jako v nyní posuzované věci. Pro přijetí závěru o nadbytečnosti navrhovaného důkazního prostředku jsou vždy podstatné okolnosti dané věci. Naprosto stěžejní okolností je zdůvodnění důkazního návrhu, jež je při jeho předložení nutné sdělit. Je-li z něj patrné, že navrhovaný důkaz nemůže objasnit pro věc rozhodující skutečnosti, může správní orgán odmítnout jeho provedení pro nadbytečnost. Přínosnost důkazního návrhu pro věc s ohledem na zdůvodnění jeho předložení přitom zkoumá rozhodující správní orgán jako první. Toto nelze zaměňovat s nepřípustným předčasným hodnocením důkazního prostředku, což podle názoru soudu žalobkyně ve své argumentaci částečně činí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2023, č. j. 4 Afs 262/2022-87). Žalovaný se k uvedeným důkazním návrhům konkrétně vyjádřil a mimo jiné uvedl, že považuje výslech těchto osob za nadbytečný, neboť přeměnu žalobkyně na manažersky vedenou společnost nezpochybňuje. Městský soud přitom souhlasí s žalovaným, že důkazní návrhy podle uvedeného zdůvodnění směřovaly k objasnění skutečností, které nebyly mezi účastníky sporné. Přeměnu žalobkyně na manažersky vedenou společnost skutečně daňové orgány nezpochybňovaly. Výsledky svědků by tedy ani nemohly nic změnit na tom, že žalobkyně nezískala emisí dluhopisů žádné externí finanční zdroje, což je základním smyslem a účelem emise dluhopisů (viz část III. A tohoto rozsudku). Soud proto neshledal pochybení žalovaného v podobě neprovedení těchto výslechů a za nedůvodnou považuje rovněž námitku žalobkyně, že tak žalovaný činil z důvodu blížící se prekluze. Jak již bylo uvedeno výše, dospěl-li žalovaný k závěru, že žalobkyni předložené důkazní prostředky nevyvracejí závěr o zneužití práva, neznamená to, že by předložené důkazní prostředky nevyhodnotil, jak žalobkyně uvádí, přičemž takový závěr ani nelze z odůvodnění napadených rozhodnutí učinit. V této souvislosti je třeba připomenout, že městský soud již neshledal rozhodnutí daňových orgánů nepřezkoumatelnými.
51. Spatřuje-li žalobkyně porušení práva na spravedlivý proces v tom, že jí žalovaný prodloužil lhůtu pro vyjádření se k seznámení se zjištěnými skutečnostmi ze dne 9. 2. 2021, č. j. 3154/21/5200-11431-706481, o pouhých 15 dní, k tomu městský soud uvádí, že shodně s žalovaným považuje takové prodloužení v nyní posuzované věci za adekvátní. V rámci odvolacího řízení nedošlo k rozsáhlému doplňování důkazních prostředků a nových skutkových zjištění, přičemž se spisovým materiálem byla žalobkyně nepochybně seznámena již z průběhu předchozího daňového řízení. Za této situace

považuje soud prodloužení lhůty o 15 dní za dostatečné a přiměřené. Za nepřiměřenou by bylo možné považovat lhůtu pouze v případě, kdy by žalovaný provedl v rámci odvolacího řízení rozsáhlé dokazování a učinil by zcela rozdílná skutková zjištění oproti správci daně. To však v posuzované věci nenastalo, proto nelze dopět k závěru, že by jednáním žalovaného došlo k porušení práva žalobkyně na spravedlivý proces.

III. C Rozsudek OKD

52. Žalobkyně namítá, že žalovaný ignoroval rozhodnou část odvolání týkající se analýzy rozsudku OKD, čímž porušil základní zásady daňového řízení, když hrubě porušil objektivní hodnocení důkazních prostředků a nepřihlížel ke všemu, co při správě daní vyšlo najevo.
53. K uvedené námitce žalobkyně městský soud uvádí, že s analýzou předmětného rozsudku a s v něm uvedenými závěry se žalovaný v napadených rozhodnutích, zejména pak v bodech 114. – 122., resp. 107. – 115., zcela dostatečně vypořádal a městský soud se s tímto vypořádáním ztotožňuje. V rozsudku OKD se jednalo o odlišný skutkový stav, když daňový subjekt uzavřel smlouvu o úvěru, na jejímž základě přijal úvěr k financování úhrady závazku na výplatu dividend a dalších složek vlastního jmění akcionářům. Na základě této smlouvy pak daňový subjekt uhradil smluvní úroky a jiné náklady související s přijetím úvěru, které uplatnil jako daňově uznatelné. Nejvyšší správní soud pak dovedl, že *„úroky a jiné náklady důvodně vynaložené obchodní společností v souvislosti s financováním výplaty podílů na zisku (u akciové společnosti dividendy) společníkům (akcionářům), pokud bylo o této výplatě rozhodnuto v souladu s obchodním zákoníkem a dalšími právními předpisy, a jedná se tedy o existující závazek společnosti vůči jejím společníkům, je nutno považovat za náklady vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů obchodní společnosti ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o dani z příjmů.“*
54. Žalobkyně ve své argumentaci pomíjí, že i v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud vycházel z rozsudku ze dne 20. 12. 2006, č. j. 2 Afs 39/2006-75, z něhož vyplývá, že při posuzování, zda lze náklady považovat za daňově uznatelné, je nutno vždy zohlednit skutečnou ekonomickou podstatu právních vztahů, s nimiž dané výdaje souvisejí. Jakkoliv lze tedy obecně přisvědčit žalobkyni, že úvěry a dluhopisy jsou považovány za dluhový nástroj financování, v posuzované věci je nutné přihlídnout i k dalším skutečnostem souvisejícím s emisí předmětných dluhopisů. Kromě toho v rozsudku OKD je opakovaně konstatováno, že *„není sporu o tom, že stěžovatel uzavřel smlouvu o úvěru, na jejímž základě přijal úvěr k financování úhrady závazku na výplatu dividend a dalších složek vlastního jmění akcionářům“*, přičemž je třeba mít na zřeteli, že v žalobkyní odkazovaném případě použil žalobce na výplatu podílu na zisku úvěr od banky, tedy od nespojené osoby. Tím došlo k financování výplaty dividendy z cizích zdrojů a za tím účelem byla rovněž uzavřena smlouva o úvěru s bankou. V nyní posuzované věci byly dluhopisy upsané spojenými osobami, nedošlo k žádnému získání cizích zdrojů, a tedy nedošlo k získání externího zdroje financování. Ekonomický přínos emise dluhopisů v posuzované věci se tak vytrácí, což nemůže vyvrátit ani obšírná argumentace žalobkyně a poukaz na rozsudek OKD, jehož skutkový stav se v klíčových otázkách značně odlišuje.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

55. Z výše uvedených důvodů městský soud neseznal žádnou ze vznesených námitek důvodnou, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

56. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení žádné náklady nad rámec jeho úřední povinnosti, proto mu soud podle § 60 odst. 7 s. ř. s. náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20.03.2024

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu